

Top tien structuurplanten voor de border

De ruggengraat van elke border

Een goede border staat of valt met de toepassing van de juiste structuurplanten. Zonder structuurplant kan een border snel vervallen in een allegaartje van bloemen en planten. Een structuurplant dient als kapstok om de rest van de border aan op te hangen. Maar wat gebruik je daarvoor? Om niet te blijven terugvallen op standaardplanten zoals *Verbena bonariensis* of *Miscanthus sinensis*, tipt Sipke Terpstra tien sterke structuurplanten.

Auteur: Willemijn van Iersel

‘De border is zo sterk als de structuurplant die je kiest. De ruimte, uitstraling en het hele karakter van de border worden erdoor bepaald.’ Sipke Terpstra is beplantingsontwerper en -adviseur bij Lageschaar Vaste Planten. Hij heeft een voorliefde voor vormgeving, ontwerp én alles wat groeit en bloeit. Voor vakblad De Hovenier tipt hij tien van zijn favoriete structuurplanten, maar het hadden er ook meer

kunnen zijn. ‘Ik heb ervoor gekozen om niet de standaardplanten te noemen. *Stipa gigantea* wordt wel vaker gebruikt, maar is ook een persoonlijke favoriet. Het is namelijk het sierlijkste siergras wat er is én een grootmeester in het vangen van zonlicht. Er volgen nu tien minder bekende prachtige toppers in willekeurige volgorde.’

6 min. leestijd

TOP 10

‘Ik heb ervoor
gekozen om niet
de standaardplan-
ten te noemen’

Fotocredit Josef Bieker

1

2

Veronicastrum virginicum 'Album'

Standplaats: halfschaduw, zon

Kleur: wit

Hoogte: 80-130 cm

Bloeiperiode: juli, augustus, september

‘Bijna een gotisch gevormde structuurplant. De bloemen bloeien mooi zuiverwit en kaarsrecht omhoog in heel smalle puntige aren. Met opvallende kransvormige bladeren. Hoewel hij prachtig is, kan ik persoonlijk bijna niet wachten tot hij is uitgebloeid. Dan wordt de plant namelijk helemaal donkerbruin, wat zeker in combinatie met siergrassen bijzonder aantrekkelijk is. Een adembenemend mooi wintersilhouet. In bloei is de plant heel aantrekkelijk voor hommels, die er van heinde en verre op afkomen. Verder is het frisgroene blad met de witte bloemen heel mooi te combineren met *Calamagrostis acutiflora* ‘Karl Foerster’. Ook in de wintermaanden is dit een sterk borderduo. Het strogeel van ‘Karl Foerster’ gaat goed samen met de diep donkerbruine kleur van *Album*. Ook qua structuur en textuur hebben de planten een mooie structurerende werking, het hele jaar door.’

3

Fotocredit iVerde, Perennial Power

Filipendula rubra 'Venusta'

Standplaats: halfschaduw, zon

Kleur: roze

Hoogte: 70-150 cm

Bloeiperiode: juni, juli, augustus

‘Dit is een heel mooie structuurplant voor wat vochtigere plekken en ook voor in de halfschaduw. Een standplaats in de zon kan ook, mits niet te droog. Hij bloeit in een mooie subtiele roze tint. De bloemen verkleuren aan het eind van de zomer heel langzaam naar lichtbruin. De kleurschakeringen die je dan ziet ontstaan, steken mooi af bij het frisgroene blad. De pluimen zijn heel fijn en hebben verschillende tinten zachtroze, waarbij het blad vrij grof is en frisgroen. Juist die subtiele roze tinten geven de pluimen een zachte satijnlook. De kleur- en textuurverschillen geven een mooi beeld.’

Vernonia baldwinii

Standplaats: zon

Kleur: paars-roze

Hoogte: 120-150 cm

Bloeiperiode: augustus, september

‘Het onbekendere en kleinere zusje van *Vernonia crinita* ‘Mammuth’. Waar ‘Mammuth’ erg groot is, zeker voor de gemiddelde tuin, reikt *baldwinii* iets minder hoog. De plant bloeit iets onder ooghoogte, waarbij de verhouding plant, blad en bloei heel goed is. Met heel mooie, bijna lichtgevende helderpaarse bloemen. Als hij uitgebloeid is, zijn er mooie, zacht crèmekleurige zaadpluisjes zichtbaar die duidelijk afsteken bij de inmiddels bijna zwarte stengels. Kortom, in de winter is hij bijna nét zo mooi, waarna hij in het voorjaar weer uitloopt met paarsgetinte scheuten. Hiermee heeft deze plant direct een onderscheidende en structurerende werking.’

5

Euphorbia characias ssp. *wulfenii*

Standplaats: halfschaduw, zon
Kleur: groen-geel
Hoogte: 50-100 cm
Bloeiperiode: juni, juli

‘Ook al zo’n plant waarbij de naam alleen al mooi is. Maar de plant zelf stelt ook niet teleur. De plant is behoorlijk beeldvullend, echt een monumentale verschijning. Het mooie van deze wolfsmelk is dat hij groeit op hete en droge plekken, maar tegelijkertijd behoorlijk wat schaduw kan verdragen. De gemiddelde stadstuin op het zuiden is voor deze plant geen enkel probleem. De bloemen laten zich al vroeg in het seizoen zien; in mei kunnen de mooie warmgele bloemen in grote cilindrische trossen al zichtbaar worden.’ Terpstra beschrijft de kleur als warm chartreuse, een beetje geelgroen. ‘Dezelfde kleur als vrouwenmantel, met een mooi en blijmakend effect. De uitstraling van de plant wordt ook bepaald door de grijsblauwe bladeren. Wolfsmelk is een volle polvormige plant die geen uitlopers maakt. Hij kan zich lichtjes uitzaaien, maar als je hem eenmaal in je tuin hebt, ben je er blij mee. Daarnaast is verwijderen eenvoudig. De plant is deels wintergroen en kan gevoelig zijn voor strenge vorst.’

‘Deze aster doet zijn naam eer aan’

Aster novae-angliae ‘Andenken an Paul Gerber’

Standplaats: halfschaduw, zon
Kleur: karmijnrood
Hoogte: 110-150 cm
Bloeiperiode: september, oktober

Deze aster doet zijn naam eer aan, aldus Terpstra. Het is een hoogbloeierende aster die kaarsrecht overeind staat. Het is een enthousiaste groeier, maar geen woekeraar. De kleur is lastig te definiëren: helderroze, paars, magenta en karmijnrood komen voorbij. Wat wel zeker is, is dat de kleur een sterke lichtkracht heeft. ‘De bloei van deze aster is van grote afstand waarneembaar. Hij bloeit laat in het jaar, waardoor hij ook aan de late vliegers nog nectar biedt. De plant geeft een prachtige structuur in de najaarsborder. Zo’n kleurenpracht is later in het jaar een welkome verschijning. Het leuke van de bloemetjes is dat ze bij kou sluiten.’

4

6

Kirengeshoma palmata

Standplaats: schaduw, halfschaduw
Kleur: geel
Hoogte: 60-80 cm
Bloeiperiode: augustus, september

‘In droge schaduw kan het lastig zijn om structuur aan te brengen. Borders op deze plekken worden al gauw saai. In het voorjaar stralen ze als eerste, maar in zomer en najaar slaat het gebrek aan afwisseling toe. Als je dan bijvoorbeeld *Kirengeshoma palmata* plant, heb je direct iets goeds te pakken. Met zijn vrij late bloei met klok-vormige bloemen in een mooie zachtgele kleur licht hij de schaduwplek op. Verder is de plant voorzien van een mooi decoratief blad. Kortom, met Japanse wasbloem kun je wat licht en structuur brengen in de droge schaduw.’

7

Calamagrostis acutiflora ‘Karl Foerster’

Standplaats: zon
Kleur: paars, groen, bruin
Hoogte: 70-150 cm
Bloeiperiode: juli, augustus, september
Goudgele herfstkleur

‘Een klassieker, wellicht een van de eerste siergrassen die werden toegepast. Lichtgroene aren. Als hij gaat bloeien, komt er een heel mooie paarse gloed doorheen, overvloeiend in bijna roze, wat weer overgaat in bruin en uiteindelijk eindigt in winters wit. In het najaar en de winter licht deze grassoort de hele tuin op als de zon erop schijnt. Je vangt met deze plant dan veel zonlicht. Dit blijft hij eigenlijk de hele winter lang doen. De plant heeft een zeer sterke structuur. Je zou hem bijna als een soort haag kunnen gebruiken, omdat hij kaarsrecht overeind blijft staan.’

8

***Panicum virgatum* 'Cloud Nine'**

Standplaats: halfschaduw, zon
 Kleur: lichtbruin
 Hoogte: 150-175 cm
 Bloeiperiode: augustus, september, oktober
 Strogele herfstkleur

'Een vrij grote grassoort. Bijzonder aan deze grassoort zijn de kleur en de breedte van de bladeren. Hij heeft een vrij breed blad, wat de plant in combinatie met de bijna staalgrijze kleur een luxueuze en statige uitstraling geeft. Groeit smal vaasvorming recht omhoog. Staat stevig op de benen, waait en valt niet snel om. Later in de zomer en het najaar komen er mooie luchtige pluimen bovenop. De lichtbruin tot crèmekleurige pluimen steken mooi af bij het staalblauw en staalgrijs van het blad. De hele plant verkleurt richting de winter geleidelijk aan naar strogeel. De plant blijft de hele winter fier overeind staan. Zelfs de sneeuw van afgelopen februari deed deze grassoort niets. Voor grotere oppervlakken is dit een schitterend structurerend opvallend siergras.'

Polystichum polyblepharum

Standplaats: schaduw, halfschaduw
 Kleur: glanzend donkergroen
 Hoogte: 50 cm
 Bloeiperiode: n.v.t.

'Mooie structuurplant voor de schaduwborder. Het onderscheidende van deze varen is dat hij een mooi donkergroen glimmend blad heeft. Dit geeft de plant een chique uitstraling. Verder is deze varen gezegend met goudbruine behaarde bladstengels en stelen, wat opvallend contrasteert met het groene blad. Dit alles samen geeft deze varen extra sierwaarde. Verder is het mooi dat de varen wintergroen is. Als hij eenmaal aanslaat, kan de varen ook redelijk wat droogte verdragen. In de schaduw zijn mooie structuurplanten wat lastiger, maar deze is goed bruikbaar voor de gemiddelde stadstuin, ook vanwege de hoogte. Hij is mooi te combineren met het siergras *Hakonechloa macra*; alleen al met deze twee planten heb je een heel mooie border. Dat is het mooie van een structuurplant: met de juiste structuurplant hoeft je maar weinig toe te voegen.'

9

10

***Lythrum salicaria* 'Zigeunerblut'**

Standplaats: halfschaduw, zon
 Kleur: magentaroze, rood
 Hoogte: 80-120 cm
 Bloeiperiode: juni, juli, augustus

Lythrum salicaria 'Zigeunerblut' is een kleurselectie van onze inheemse kattenstaart. Daardoor is deze structuurplant een ideale kandidaat om vlinders, hommels en inheemse bijen aan te trekken. Terpstra: 'Kattenstaart is een zeer opvallende verschijning; hij bloeit ontzettend rijk met een overweldigende kleurexpositie. Dat wordt gecombineerd met een opgaande bossige groeiwijze. Deze structuurplant structureert niet alleen met zijn vorm, maar ook met zijn kleur. Verder is de plant perfect voor wat vochtigere gronden en normale tuingrond en dus een goede kandidaat voor borders in wadi's of bij een afgekoppelde regenpijp. Verder is het een goede plant om een spektakel mee te creëren. Veel tuinfoto's worden verbeterd met filters, maar deze plant heeft zo'n filter niet nodig. Als je een beetje lef hebt, combineer je hem met *Helenium* 'Sahin's Early Flowerer'. De mooi geel gevlamde oranje kleur van 'Sahin's Early Flowerer', samen met de opvallende magentarozeroode aren van de kattenstaart, verzekert je de hele zomer van een kleurenspektakel van jewelste!'

BE SOCIAL
 Scan, lees & deel!